

Ruch Flamandzki w Belgii

Rewolucja Belgijska 1830 roku znacznie ożywiła anty niderlandzkie nastroje. Belgia stała się państwem francuskojęzycznym. Językiem oficjalnym, na przykład w sądownictwie, był francuski, chociaż lwią część Flamandów, stanowiących ponadto większość społeczeństwa, w ogóle nie znała tego języka lub mówiła nim słabo. Romantyzm początku XIX w. znalazł swój wyraz nie tylko w rewolucjach, we Flandrii rozbudzono także podziw dla własnej wspaniałej przeszłości i dla języka ojczystego, którego istnienie w sfrankofonizowanym państwie belgijskim było zagrożone.

Romantyczny entuzjazm zainspirował Hendrika Conscience'a do napisania powieści *De leeuw van Vlaanderen* (1838, wyd. pol. *Lew z Flandrii*, 1915). Przywoływał w niej bohaterskie czyny flamandzkich przodków prowadzących z Francją wojnę, której punktem kulminacyjnym była tzw. Bitwa Złotych Ostróg pod Kortrijk w 1302 roku, gdzie rycerstwo francuskie zostało pokonane przez flamandzkich mieszczan.

Obrońcy ojczystej mowy nie byli początkowo zgodni co do języka, jaki winien się pojawić obok francuskiego. Nie istniał we Flandrii jakiś wzorzec, który jednoczyłby różne dialekty południowe. Wprawdzie używano terminu "flamandzki", lecz jego znaczenie nie wykraczało ponad zbiór dialektów południa lub co najwyżej mieszaninę tych dialektów, które oczyszczone z regionalnych naleciałości prezentowano jako surogat języka ogólnonarodowego.

Tak zwani partykularyści odrzucali standardowy niderlandzki z północy. Jednym z nich był pochodzący z Zachodniej Flandrii poeta Guido Gezelle, występujący na rzecz języka standardowego, który wyrastałby z dialektów południowych. Jego zdaniem dziedzictwo języka średnioniderlandzkiego najlepiej przechował dialekt zachodnioflamandzki. Ten archaiczny język miał położyć tamę wpływom wysokoholenderskiego, jak Gezelle nazywał niderlandzki, oraz libertyńskiej francuszczyźnie.

Inni - jak Jan Frans Willems (1793-1846), ojciec Ruchu Flamandzkiego (*Vlaamse Beweging*) - mieli odmienne poglądy. Dzięki krótkotrwałemu zjednoczeniu z Holandią nabrano bowiem przekonania, że Północ i Południe łączą nie tylko bogate doświadczenia historyczne, lecz także język. Willems i inni integracjoniści dążyli do wprowadzenia jednego języka standardowego dla Holandii i Flandrii, co oznaczało, iż optowali za językiem standardowym w Holandii.

Ruch Flamandzki dążył do nadania Flamandom własnej tożsamości. Dla tożsamości narodowej najistotniejsze są język i kultura. Awans kulturalny ludu flamandzkiego stał się celem zasadniczym. Początkowo walka koncentrowała się na płaszczyźnie języka i literatury. U schyłku XIX w. Ruch Flamandzki zwrócił uwagę na kwestie społeczno-ekonomiczne: awans kulturalny powiązano w sposób nierozzerwalny z awansem społeczno-ekonomicznym.

Ruch Flamandzki w Belgii

Wpisał Erik-Jan Kuipers

Środa, 19. Grudzień 2012 18:00 - Zmieniony Środa, 19. Grudzień 2012 18:19

W XX w. powstało ustawodawstwo, które stopniowo niderlandyzowało we Flandrii sądownictwo, administrację, oświatę i wojsko. W 1898 r. uznano niderlandzki za język narodowy na równi z francuskim. W 1930 przeprowadzono niderlandyzację uniwersytetu w Gandawie, a w 1932 oświata we Flandrii stała się już jednojęzyczna. Ustawy językowe wytyczyły granicę między dwoma językami Belgii, francuskim i niderlandzkim: stolica Bruksela pozostała dwujęzyczna.

Proces definitywnego niderlandyzowania Flandrii dopełnił się symbolicznie w dekreście z 10 grudnia 1973 r. ustalającym, że oficjalną nazwą języka standardowego we Flandrii jest "niderlandzki" (Nederlands, Nederlandse taal).

Obecnie Belgia składa się z trzech regionów ekonomicznych : Flandrii, Brukseli i Walonii oraz z trzech wspólnot kulturalnych : niderlandzkojęzycznej we Flandrii i Brukseli, francuskojęzycznej w Brukseli i Walonii, wreszcie niemieckojęzycznej we wschodniej części Walonii (Eupen-Sankt Vith). Regiony i wspólnoty mają własne rady i organy wykonawcze o ograniczonych kompetencjach.

(Źródło: Vandenputte O., Koch J. *Niderlandzki. Język dwudziestu milionów Holendrów i Flamandów*.
Stichting Ons Erfdeel, Rekkem 1992)